

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitruvius Itervm Et Frontinus

Vitruvius

Florentiae, 1513

De ratione dorica. Caput. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12979

LIBER

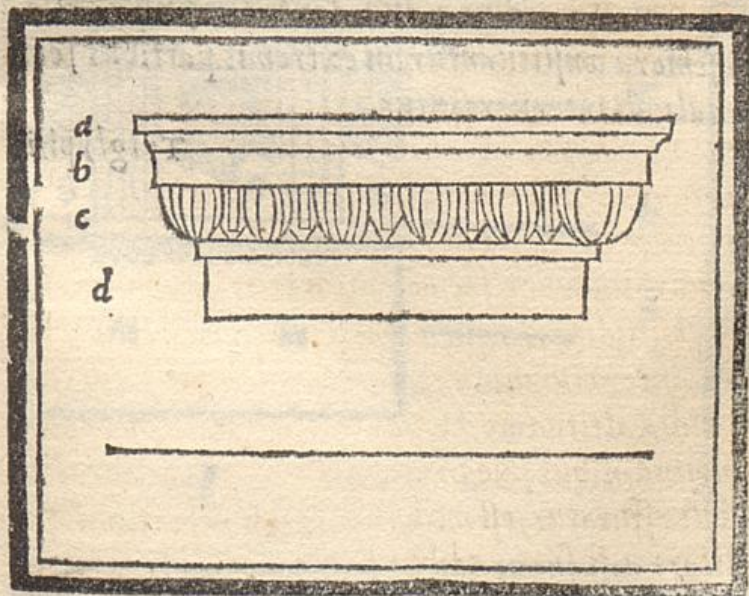
ex eis originibus symmetrias & proportiones uniuscuiusq; generis constitutas reliquerunt, quorum ingressus persecutus de ionicis & corinthiis institutionibus supra dixi, nunc uero doricam rationem summamq; eius speciem breuiter exponam.

De ratione dorica.

Caput. III.

Nonnulli antiqui architecti negauerunt dorico genere aedes sacras oportere fieri, quod mendosae & inconuenientes in his symmetriae conficiebantur, Itaque negauit Tarchesius, item Pytheus, non minus Hermogenes, Nam is comparatam habuisset marmoris copiam in doricae aedis perfectionem commutauit, & ex eadem copia eam ionicam Libero patri fecit, Sed tamen non quod inuenusta est species, aut genus, aut formae dignitas, sed quod impedita est distributio, & incommoda in opere triglyphorum & lacunariorum distributione, Namque necesse est triglyphos constitui contra medios tetrantes columnarum, methopasq; quae inter triglyphos fient, aequae longas esse, quam altas, contraque in angulares columnas triglyphi in extremis partibus constituentur, & non contra medios tetrantes, Ita methopae quae proxime ad angulares triglyphos fiunt, non exeunt quadratae, sed oblongiores triglyphis dimidia altitudine, At qui methopas aequales uolunt facere, intercolumnia extrema contrahunt triglyphi dimidia altitudine, Hoc autem siue in methoparum longitudinibus siue in intercolumniorum contractionibus efficiatur, est mendosum, Quapropter antiqui euitare uisi sunt in aedibus sacris, doricae symmetriae

rationem. Nos autem exponimus, uti ordo postulat, quemadmodum à præceptoribus accepimus, uti si quis uoluerit his rationibus attendens ita ingredi, habeat proportionem explicatas, quibus emendatas & sine uitiis efficere possit ædificia sacrarum dorico more perfectiones, Frons ædis dorice in loco quo columnæ constituuntur, diuidatur si tetrastylus erit, in partes .xxviii. si hexastylus .xliiii. ex his pars una erit modulus, quæ græcè $\mu\beta\alpha\tau\eta\varsigma$ dicitur, cuius moduli constitutio rationationibus efficiuntur omnis operis distributioes, Crassitudo columnarum erit duorum modulorum, altitudo cum capitulo .xiiii. Capituli crassitudo unius moduli, latitudo duorum & moduli sextæ partis, Crassitudo capituli diuidatur in partes tres, è quibus una plinthus cum cymatio fiat, altera echinus cum anulis, tertia hypotrachelio contrahatur columnæ, ita uti in tertio libro de ionicis est scriptum.

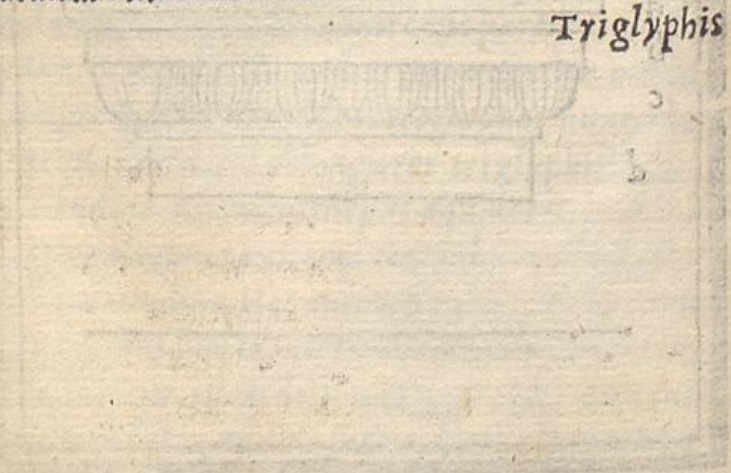
a. cyma-
tium
b. plin-
thus
c. echinus
cum anulis
d. ps quæ
hypotra-
chilio con-
trahitur
columnæ

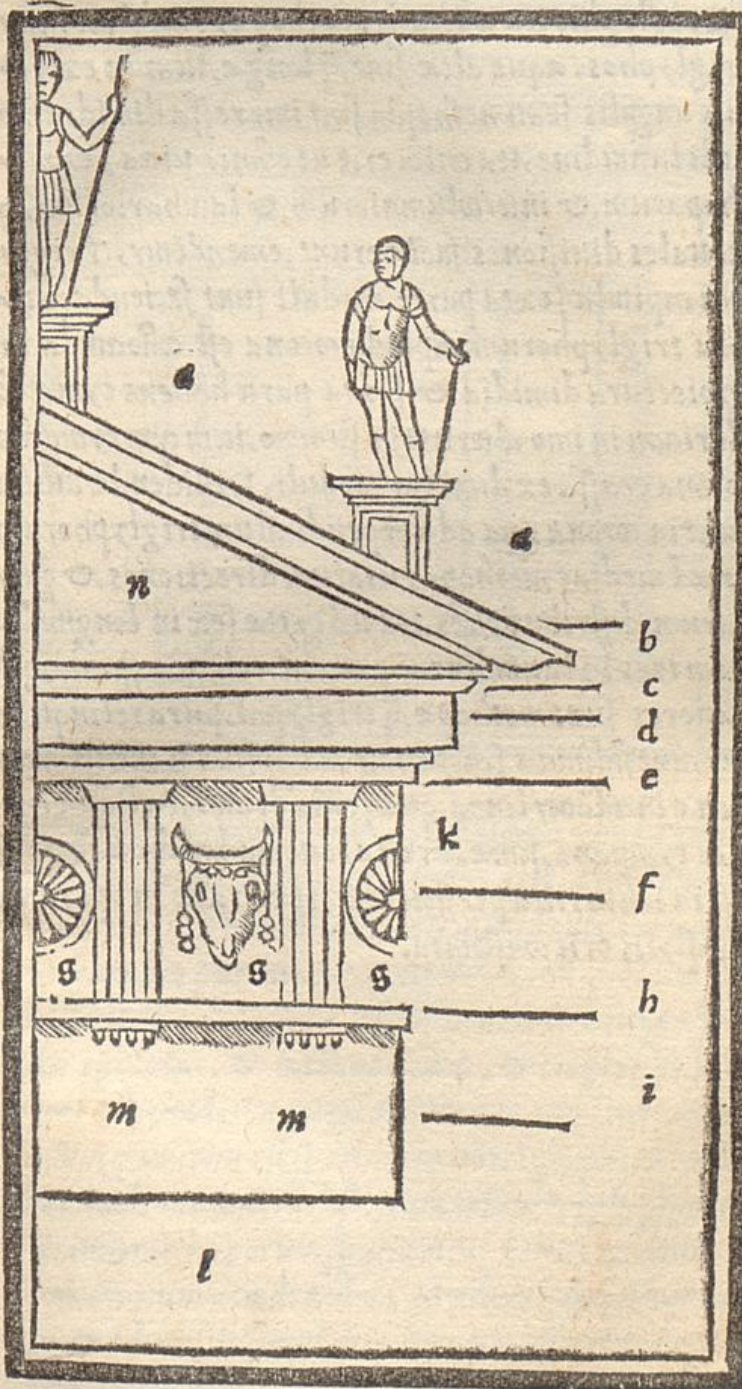
A

LIBER AVD

Epistylia altitudo unius moduli cum tenia & guttis, tenia moduli septima, guttarum longitudo sub tenia contra triglyphos alta cum regula parte sexta moduli præpendeat. Item epistylia latitudo imare spondeat hypotrachelio summæ columnæ, supra epistylium collocandi sunt triglyphi cum suis metropis alti unius & dimidiati moduli, lati in fronte unius moduli, ita diuisi, ut in angularibus columnis, & in mediis contra tetrantes medios sint collocati, & intercolumniis reliquis bini, in mediis pronao & postico terni, ita relaxatis mediis interuallis sine impeditiõibus aditus accedentibus erit ad deorum simulacra, Triglyphorum latitudo diuidatur in partes sex, ex quibus quinque partes in medio duæ dimidiæ dextra ac sinistra designentur, regula una in medio deforme tur femur, quod græce μηρός dicitur, secundum eam canaliculi ad normæ cacumen imprimantur, Ex ordine eorum dextra ac sinistra altera femora constituantur, in extremis partibus semi canaliculi interuertantur.

Triglyphis

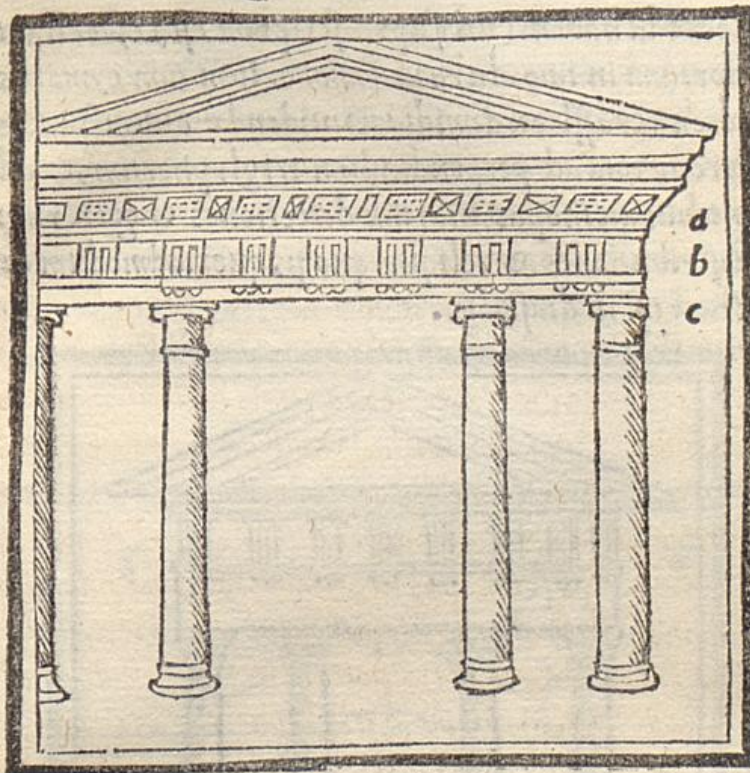

a. acyote-
ria
b. sima
c. cymati-
um dori-
cum
d. corona
e. cymar-
tium dori-
cum
f. trigly-
phi
g. metho-
pæ
h. tenia
i. epistylis
k. capitulis
triglyphi
m. guttae
alie guttae
scalptur
sub corõa
ad perpẽ-
diculũ tri-
glyphorũ
de qbus
infra
l. modulus
n. tympa-
num

l

LIBER

Triglyphis ita collocatis, methopæ, quæ sunt inter triglyphos, æque altæ sint, quàm longæ. Item in extremis angulis semimethopia sint impressa dimidia moduli latitudine, ita enim erit ut omnia uitæ, & methoparum, & intercolumniorum, & lacunariorum, quæ æquales diuisiones factæ erunt, emendentur, Triglyphi capitula sexta parte moduli sunt faciendæ, Supra triglyphorum capitula corona est collocanda in proiectura dimidia, & sexta parte habens cymatiû doricum in imo alterum in summo, item cum cymatiis corona crassa ex dimidia moduli, Diuidendæ autem sunt in corona in qua ad perpendicularum triglyphorum & ad medias methopas uiarum directiones, & guttarum distributiones, ita uti guttæ sex in longitudinem tres in latitudinem pateant, reliqua spatia, quæ latiores sunt methopæ, quàm triglyphi, pura relinquuntur, aut fulmina scalpantur, ad ipsumque mentum coronæ incidatur linea, quæ scotia dicitur, Reliqua omnia tympana, simæ, coronæ, quemadmodum scriptû est in ionicis, ita perficiantur, Hæc ratio in operibus diastylis erit constituta.

Opus dia
stylon

a. scotia

b. gutta q̄

in ima co-

rona diui-

duntur

c. uiarū

distribu-

tiones

Hic ista ue-

habeatur

descriptio

operum

quæ sub

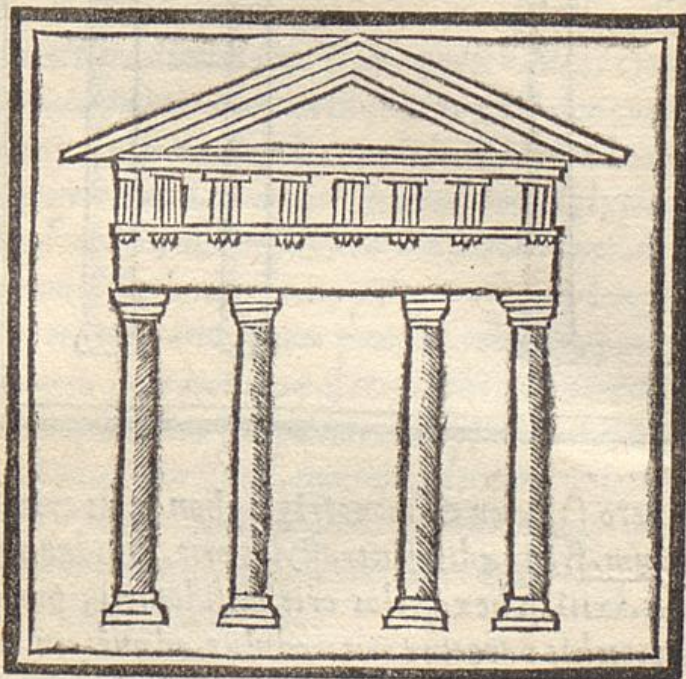
corona fi-

unt

Si uero systylon & monotriglyphon opus erit fa-
ciendum, frons ædis si tetrastilos erit, diuidatur in
partes. xxiii. si hexastilos erit, diuidatur in partes
xxxv. ex his pars una erit modulus, ad quē (uti su-
pra scriptum est) opera distribuentur, Ita supra sin-
gula epistylia, & methopæ duæ, & triglyphi bini
erunt collocandi, In angularibus hoc amplius, dimi-
diatum quantum est spatium hemitriglyphi. Accedet
id in mediano contra fastigium trium triglyphorum
& trium methoparum spatium, ut latius medium in-
ter columnium accedentibus ad ædem habeat laxamē-
tum, & aduersus simulacra deorum aspectus digni-
tatem, Insuper triglyphorum capitula corona est col-

LIBER

locanda habens (uti supra scriptum est) cymatium
doricum in imo alterū in summo. Item cum cymatiis
corona crassa ex dimidia, Diuidendæ autem sunt in
corona ima ad perpendicularum triglyphorum, & ad
medias methopas, uiarum directiones & gutturum
distributiones, & reliqua quoq; quemadmodum dī
ctum est in diastylis.

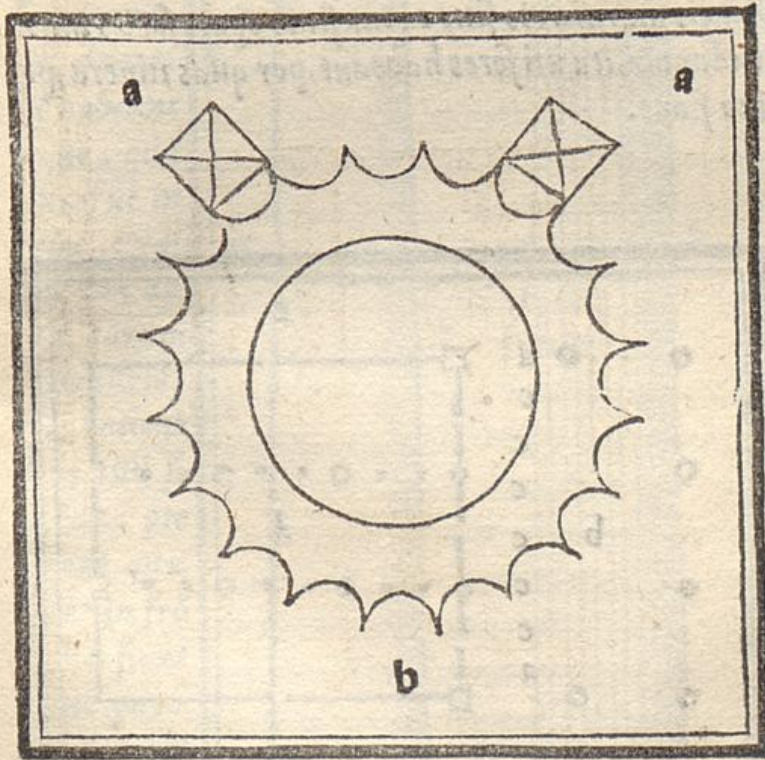

Opus sy,
stylō mo,
notrigly
phon

Columnas autem striari. xx. striis oportet, quæ si
planæ erunt, angulos habeant, xx. designatos, sin
autem excuabuntur, sic est forma faciendā, ita uti q̄
magnum est interuallum striæ, tam magnis striaturæ
paribus lateribus quadratum describatur, in medio
autem quadrato circini centrum collocetur, & agatur
linea rotundationis, quæ quadrationis angulos tan-
gat, & quantum erit curuaturæ inter rotundationem,

QVARTVS. 67

et quadratam descriptionem, tantum ad formam ex
cauentur, Ita dorica columna sui generis striaturæ
habebit perfectionem. De adiectione eius quæ me-
dia adaugetur, (uti in tertio uolumine de ionicis est
perscripta) ita et in his transferatur, Quoniam ex-
terior species symmetriarum, et corinthiorum, et do-
ricorum, et ionicorum est perscripta, necesse est etiã
interiores cellarum pronaiq; distributiones explicare.

a. quadra
tums

b. stria

De interiore cellarum et pronai distributione.

Caput.

III.

I iii